NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
ELEANOR SHARPSTON
prednesené 7. júna 2006 [1]

1. V rámci tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania vnútroštátny súd požiadal Súdny dvor o výklad ustanovení týkajúcich sa vrátenia náhrad, ktoré boli zaplatené na podporu vývozu mliečnych výrobkov mimo Spoločenstva, [2] pričom však tieto výrobky boli následne opätovne vyvezené do inej krajiny určenia. Tento spor vznikol, pretože výrobky vyvezené do Spojených štátov boli potom opätovne vyvezené do Kanady. Na vývozy priamo zo Spoločenstva do Kanady by bola poskytnutá nižšia sadzba náhrady ako na vývozy do Spojených štátov.

Uplatniteľné právo Spoločenstva

Všeobecný rámec vývozných náhrad na mlieko a mliečne výrobky

2. Konkrétne, College van beroep voor het bedrijfsleven (správny súd pre obchod a priemysel), Holandsko, sa pýta, či v prípade, že predmetná náhrada bola zaplatená s konečnou platnosťou, má považovať za „neoprávnenú", iba ak došlo k zneužitiu zo strany vývozcu alebo, ak nie, za akých okolností sa má za takú považovať. Vnútroštátny súd sa takisto pýta na podmienky preukázania, že ide o pokračujúcu alebo opakovanú „nezrovnalosť" v zmysle príslušných pravidiel.

3. V čase predmetných transakcií bol všeobecným ustanovením pre poskytovanie diferencovaných vývozných náhrad za mlieko a mliečne výrobky článok 17 nariadenia

1 — Jazyk prednesu: angličtina.

2 — Vývozné náhrady môžu byť dvojaké: variabilné (alebo „diferencované") a jednotné (alebo „nediferencované"). Toto konanie sa týka diferencovaných náhrad. Význam rozlíšenia je stručne preberaný v bode 35 nižšie.

(EHS) č. 804/68 [3], ktoré bolo právnou úpravou pre trh s takýmito výrobkami.

4. Nariadenie (EHS) č. 876/68 [4] obsahovalo vykonávacie pravidlá upravujúce poskytovanie vývozných náhrad na mlieko a mliečne výrobky.

5. Článok 4 nariadenia č. 876/68 stanovoval, že náhrady majú byť diferencované podľa krajiny určenia výrobkov, ak to vyžadujú podmienky na trhu.

6. Článok 6 stanovoval:

„1. Náhrada sa vyplatí, ak sa preukáže, že:

— výrobky sa vyviezli zo Spoločenstva, a

— výrobky pochádzajú zo Spoločenstva...

2. V prípade, že sa uplatní článok 4, náhrada sa vyplatí za podmienok stanovených v odseku 1, ak sa preukáže, že výrobok sa dostal na miesto určenia, pre ktoré bola stanovená náhrada.“ [*neoficiálny preklad*]

Vývozná náhrada na syr pecorino

7. Je nesporné, že počas relevantného obdobia vývozné náhrady na syr pecorino boli stanovené v sadzbách, ktoré boli systematicky vyššie v prípade vývozov do Spojených štátov ako v prípade vývozov do Kanady.

3 — Nariadenie Rady z 27. júna 1968 o spoločnej organizácii trhu s mliekom a mliečnymi výrobkami [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 148, s. 13). Toto nariadenie bolo zrušené nariadením Rady (ES) č. 1255/1999 zo 17. mája 1999 (Ú. v. ES L 160, s. 48; Mim. vyd. 03/025, s. 366), a to s účinnosťou od 1. januára 2000.

4 — Nariadenie Rady z 28. júna 1968 ustanovujúce všeobecné pravidlá pre poskytovanie vývozných náhrad na mlieko a mliečne výrobky a kritériá pre stanovenie sumy takýchto náhrad [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 155, s. 1). Toto nariadenie bolo zrušené s účinnosťou od 1. januára 1995 nariadením Rady (ES) č. 3290/94 z 22. decembra 1994 o úpravách a prechodných opatreniach požadovaných v odvetví poľnohospodárstva na účely realizácie dohôd, ktoré sa uzatvorili počas Uruguajského kola multilaterálnych obchodných rokovaní (Ú. v. ES L 349, s. 105; Mim. vyd. 11/021, s. 432).

Podrobné pravidlá pre vývozné náhrady

Pravidlá uplatniteľné v relevantnom čase

8. V relevantnom čase nariadenie (EHS) č. 3665/87 [5] stanovovalo podrobné pravidlá pre uplatňovanie systému vývozných náhrad vo všeobecnosti, vrátane náhrad na mlieko a mliečne výrobky. Niektoré z jeho odôvodnení zdôrazňovalo dôležitosť zabezpečenia toho, aby výrobky, ktorých vývoz bol podporený takýmito náhradami, sa naozaj dostali na trh v deklarovanej tretej krajine určenia. [6]

9. Článok 4 ods. 1 stanovoval:

„Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článkov 5 a 16, vyplatenie náhrady je závislé na preukázaní, že výrobky, ku ktorým bolo prijaté vývozné colné vyhlásenie, opustili colné územie Spoločenstva najneskôr šesťdesiaty deň po tomto prijatí v nezmenenom stave." [*neoficiálny preklad*]

10. Článok 5 stanovoval:

„1. Okrem predpokladu, že výrobok opustil colné územie Spoločenstva, je vyplatenie jednotnej alebo diferencovanej vývoznej náhrady závislé od toho, že výrobok bol, okrem prípadu, že by počas prepravy v dôsledku vyššej moci zanikol, v rámci lehoty dvanásť mesiacov po prijatí vývozného colného vyhlásenia dovezený do tretej krajiny, respektíve do stanovenej tretej krajiny:

a) ak existujú vážne pochybnosti o dosiahnutí skutočného miesta určenia výrobku,

...

Táto lehota však môže byť predĺžená...

Ustanovenia článku 17 ods. 3 a článku 18 sú použiteľné v prípadoch uvedených v prvom odseku.

5 — Nariadenie Komisie z 27. novembra 1987 ustanovujúce spoločné podrobné pravidlá pre uplatňovanie systému vývozných náhrad na poľnohospodárske výrobky [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 351, s. 1). Neskôr bolo nariadenie č. 3665/87 nahradené nariadením Komisie (ES) č. 800/1999 z 15. apríla 1999 (Ú. v. ES L 102, s. 11; Mim. vyd. 03/025, s. 129), a to s účinnosťou od 1. júla 1999.

6 — Pozri najmä odôvodnenia č. 4, 13 a 24.

Okrem toho, príslušné inštitúcie členských štátov môžu požadovať dodatočné preukázanie skutočnosti, že výrobok bol skutočne uvedený na trh tretej krajiny v nezmenenom stave.

13. Článok 17 ods. 1 stanovoval:

2. ...

„Výrobky sa musia doviezť do tretej krajiny alebo do jednej z tretích krajín, na ktoré sa uplatňuje náhrada, v nezmenenom stave do 12 mesiacov od dátumu prijatia vývozného colného vyhlásenia. ...“ [*neoficiálny preklad*]

Ak existujú vážne pochybnosti, pokiaľ ide o skutočné miesto určenia výrobku, Komisia môže požiadať členské štáty o uplatnenie ustanovení odseku 1.

14. Článok 17 ods. 3 stanovoval:

...“ [*neoficiálny preklad*]

„Výrobok sa považuje za dovezený, ak boli splnené colné formality na prepustenie do voľného obehu v tretej krajine.“ [*neoficiálny preklad*]

11. Články 16 až 21 nariadenia č. 3665/87 stanovovali konkrétne podrobné pravidlá uplatniteľné na diferencované vývozné náhrady.

15. Článok 18 obsahoval podrobný zoznam všetkých dôkazov, ktoré musia vývozcovia predložiť na účely preukázania, že výrobok spĺňa colné formality prepustenia do voľného obehu.[7] Tento zoznam zahŕňal kópiu prepravného dokladu.

12. Článok 16 podmienil výplatu takýchto náhrad ďalšími podmienkami uvedenými v článkoch 17 a 18.

7 — Článok 18 bol počas relevantného obdobia viackrát zmenený a doplnený. Nie je to však dôležité pre výsledok konania v tejto veci.

16. Článok 19 umožňoval členským štátom upustiť v prípade vývozcu od vyžadovania iného dôkazu podľa článku 18 ako prepravného dokladu za predpokladu, že hodnota náhrady nepresiahne určitú hodnotu a „existuje dostatočná záruka, že príslušný výrobok príde na miesto určenia“ [*neoficiálny preklad*]. [8]

17. Články 22 a 23 stanovovali v relevantných častiach toto:

„*Článok 22*

1. Na žiadosť vývozcu členské štáty poskytnú zálohu na celú sumu náhrady alebo jej časť hneď po prijatí vývozného colného vyhlásenia, za podmienky, že sa zloží zábezpeka, ktorej výška sa rovná výške zálohy, zvýšenej o 15 %.

Členské štáty môžu stanoviť podmienky, za ktorých je možné požiadať o zálohu na časť náhrady.

2. Záloha sa vypočíta vzhľadom na sadzbu náhrady uplatniteľnej v prípade miesta určenia uvedeného vo vyhlásení...“ [9]

Článok 23

1. Ak je záloha vyššia než suma naozaj dlžná za príslušný vývoz alebo ekvivalentný vývoz, vývozca zaplatí rozdiel medzi týmito dvoma sumami zvýšený o 15 %.

...“ [*neoficiálny preklad*]

Následné zmeny a doplnenia

18. Krátko po realizácii poslednej vývoznej transakcie, ktorá viedla k tomuto návrhu na začatie prejudiciálneho konania, bol nariadením (ES) č. 2945/94 [10] zmenený a doplnený článok 11 [11] nariadenia č. 3665/87. Prvé

8 — Článok 19 bol zmenený a doplnený v polovici roku 1993. Nie je to však relevantné pre výsledok konania v tejto veci.

9 — Článok 22 bol takisto zmenený a doplnený v polovici roku 1993, nie je to však relevantné pre výsledok konania v tejto veci.

10 — Nariadenie Komisie z 2. decembra 1994, ktorým bolo zmenené a doplnené nariadenie (EHS) č. 3665/87 ustanovujúce spoločné podrobné pravidlá pre uplatňovanie systému vývozných náhrad na poľnohospodárske výrobky, pokiaľ ide o vrátenie neoprávnene vyplatených súm a sankcie [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 310, s. 57).

11 — Pôvodné znenie článku 11 bolo len takéto: „Náhrada nemusí byť poskytnutá, ak jej suma, pokiaľ ide o jednu žiadosť, ktorá sa môže týkať jedného alebo viacerých vývozných colných vyhlásení, neprekročí 25 ECU.“ [*neoficiálny preklad*]

odôvodnenie nariadenia č. 2945/94 uvádzalo, že na základe skúseností bolo potrebné zintenzívniť opatrenia na boj proti nezrovnalostiam a najmä podvodom škodiacim rozpočtu Spoločenstva a prijať ustanovenia na opätovné získanie súm vyplatených neoprávnene. Piate odôvodnenie uvádzalo, že skúsenosti z minulosti a nepresnosti a najmä podvody zaznamenané v tomto kontexte ukázali, že toto opatrenie je potrebné, vhodné a primerane odstrašujúce. Nariadenie č. 2945/94 potom nahradilo článok 11 nariadenia č. 3665/87 týmto znením:

...

3. ... v prípade neoprávneného vyplatenia náhrady je príjemca povinný vrátiť neoprávnene získané sumy — po zohľadnení sankcií uplatniteľných podľa odseku 1 prvého pododseku — zvýšené o úroky vypočítané za čas, ktorý uplynul od vyplatenia náhrad po ich vrátenie. Ak však,

„1. Ak sa zistí, že vývozca s cieľom získať vývoznú náhradu požiadal o náhradu, ktorá bola vyššia ako skutočne uplatniteľná náhrada, náhrada splatná pre príslušný vývoz sa rovná náhrade uplatniteľnej na výrobky skutočne vyvezené, zníženej o:

— na účely vrátenia existuje zábezpeka, ktorá ešte nebola zrušená, prepadnutie tejto zábezpeky v súlade s článkom 23 ods. 1 alebo článkom 33 ods. 1 sa považuje za vrátenie dlžných súm,

a) polovicu rozdielu medzi požadovanou náhradou a náhradou uplatniteľnou na skutočne vykonaný vývoz;

— zábezpeka už bola zrušená, príjemca zaplatí sumu zábezpeky, ktorá prepadla, zvýšenú o úrok vypočítaný od dátumu jej zrušenia až do dňa predchádzajúceho dátumu zaplatenia.

b) dvojnásobok rozdielu medzi požadovanou náhradou a uplatniteľnou náhradou, ak vývozca úmyselne uviedol nepravdivé údaje.

...“ [*neoficiálny preklad*]

19. Tieto zmeny a doplnenia nadobudli účinnosť 1. apríla 1995.

Finančné nezrovnalosti

20. Nariadenie (EHS) č. 729/70 [12] upravovalo všeobecne financovanie spoločnej poľnohospodárskej politiky. Článok 1 ods. 2 stanovoval, že Európsky poľnohospodársky usmerňovací a záručný fond (ďalej len „EPUZF") slúži na financovanie vývozných náhrad.

21. Článok 8 ods. 1 nariadenia č. 729/70 uložil členským štátom osobitnú povinnosť presvedčiť sa, či transakcie financované EPUZF-om sú naozaj realizované a či je takáto realizácia správna, aby tým predchádzali nezrovnalostiam a riešili ich a vymáhali neoprávnené sumy vyplývajúce z nezrovnalostí alebo nedbalosti.

22. Ďalej nariadenie (ES, Euratom) č. 2988/95 [13] stanovilo osobitné procesné mechanizmy na úrovni Spoločenstva slúžiace na riešenie týchto „nezrovnalostí".

23. Článok 1 stanovuje:

„1. Na účely ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev sa týmto prijíma všeobecná úprava týkajúca sa jednotných kontrol a správnych opatrení a sankcií, ktoré sa týkajú protiprávneho konania s ohľadom na právo spoločenstva.

2. ‚Nezrovnalosť' je akékoľvek porušenie ustanovenia práva spoločenstva vyplývajúce z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, dôsledkom čoho je alebo by bolo poškodenie všeobecného rozpočtu spoločenstiev alebo rozpočtov nimi spravovaných, buď zmenšením, alebo stratou výnosov plynúcich z vlastných zdrojov vyberaných priamo v mene spoločenstiev alebo neoprávnenou výdajovou položkou."

24. Článok 3 stanovuje:

„1. Premlčacia doba konania je štyri roky od času spáchania nezrovnalosti uvedenej v článku 1 ods. 1. Odvetvové predpisy však môžu ustanoviť kratšie obdobie, ktoré však nesmie byť kratšie ako tri roky.

12 — Nariadenie Rady z 21. apríla 1970 o financovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 94, s. 13). S účinnosťou od 1. januára 2000 bolo nariadenie č. 729/70 zrušené nariadením Rady (ES) č. 1258/1999 zo 17. mája 1999 (Ú. v. ES L 160, s. 103; Mim. vyd. 03/025, s. 414).

13 — Nariadenie Rady z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, s. 1; Mim. vyd. 01/001, s. 340).

V prípade pokračujúcej alebo opakujúcej sa nezrovnalosti, premlčacia doba začína plynúť odo dňa, keď sa nezrovnalosť skončila. ...

25. Článok 4 stanovuje:

„1. Je všeobecným pravidlom, že pri akejkoľvek nezrovnalosti sa neprávom získaná výhoda odníme:

Premlčacia doba sa prerušuje pri akomkoľvek akte príslušného orgánu, o ktorom je daná osoba upovedomená a týka sa vyšetrovania alebo právneho konania v súvislosti s nezrovnalosťou. Premlčacia doba začína plynúť znova po každom akte prerušenia.

— povinnosťou... vrátiť... neprávom získané sumy,

...

Premlčanie sa však stane účinným najneskôr v deň, keď vyprší dvojnásobok premlčacej doby bez toho, aby príslušný orgán uložil sankciu...

2. Uplatnenie opatrení uvedených v odseku 1 sa obmedzí na zrušenie poskytnutej výhody chody [výhody, a okrem toho — *neoficiálny preklad*], ak je tak ustanovené, na úrok určený na základe paušálnej sadzby.

...

3. Činy, o ktorých sa zistí, že boli úmyselne vykonané na získanie výhody v protiklade s cieľmi práva spoločenstva platného v danom prípade tým, že sa umelo vytvorili podmienky potrebné na získanie výhody, majú za následok... jej zrušenie.

3. Členské štáty si zachovávajú možnosť uplatňovať obdobie dlhšie doby [uplatňovať dlhšie doby — *neoficiálny preklad*] a lehoty ako tie, ktoré sú ustanovené v [odseku 1]...“

4. Opatrenia ustanovené v tomto článku sa nepovažujú za tresty.“

Skutkové okolnosti a konanie pred vnútroštátnym súdom

26. Vonk Dairy Products (ďalej len „Vonk") je spoločnosťou usadenou v Holandsku. Medzi rokmi 1988 a 1994 Vonk vyviezol každý rok približne 300 dodávok syra pecorino do Spojených štátov.

27. Algemene Inspectiedienst (všeobecná inšpekcia ministerstva poľnohospodárstva, prírody a kvality potravín, ďalej len „AID") vykonala vyšetrovanie v súvislosti s činnosťami spoločnosti Vonk. Toto vyšetrovanie ukázalo, že medzi rokmi 1988 až 1994 Vonk vyviezol 75 dodávok [14] syra do Spojených štátov, ktoré boli následne vyvezené do Kanady.

28. Rozhodnutie vnútroštátneho súdu uvádza výňatky z úradnej správy AID z 5. marca 1997, adresovanej uvedenému ministerstvu. Tieto okrem iného uvádzajú:

„US Customs v New Yorku, USA, vykonali na základe žiadosti Algemene Inspectiedienst, vyšetrovanie v Orlando Food Corporation..., New Jersey, jedného zo zákazníkov talianskeho syra od Vonk Dairy Products BV.

... Po vyšetrovaní zo strany US Customs začal 5. júla 1996 Public Prosecutor v Roermonde... vyšetrovanie v... Vonk Dairy Products BV...

...

Vyšetrovanie odhalilo, že od roku 1988 do roku 1994 Vonk Dairy Products BV vyviezol 75 kontajnerov talianskeho syra a dodal ich Orlando Food Corporation, USA a ten istý syr bol potom zaslaný ďalej až k zákazníkom v Kanade, pričom medzi hlavných zákazníkov patril National Cheese & Food Company..., Ontario. 75 kontajnerov obsahovalo približne 1,47 milióna kg syra. Vonk Dairy Products B.V. požiadal o vývozné náhrady na toto množstvo s tým, že Spojené štáty americké sú miestom určenia a dostal približne 8,1 milióna guldenov [približne 3 675 000 eur].

Vyšetrovanie odhalilo existenciu korešpondencie medzi Vonk Dairy Products BV a National Cheese & Food Company týkajúcej sa vyššie uvedených vývozov syra.

Vyšetrovanie odhalilo, že úloha Vonk Dairy Products BV nebola len vyvážať taliansky syr do Spojených štátov amerických, ale že vedel,

14 — Hoci rozhodnutie vnútroštátneho súdu všeobecne hovorí o 75 dodávkach ako množstve, ktoré bolo opätovne vyvezené medzi rokmi 1988 a 1994, pri jednej príležitosti (na s. 5) uvádza, že vyšetrovanie colných orgánov Spojených štátov zistilo, že v predmetnom období bolo opätovne vyvezených približne 70 dodávok.

že syr bol zaslaný ďalej do Kanady a bol takisto zapojený do obchodovania s talianskym syrom v Kanade."

29. Priestory spoločnosti Vonk boli v júli 1997 prehľadané.

30. Productschap Zuivel (rada pre mliečne výrobky) informovala v septembri 1997 Vonk, že dostala úradnú správu AID a pripojila kópiu tejto správy.

31. Na základe súdom nariadeného vyšetrovania AID vyhotovila (druhú) správu v auguste 2000. Táto správa uvádzala, že predmetný syr bol uvedený do voľného obehu v Spojených štátoch a dovozné clo bolo zaplatené orgánom Spojených štátov. Dodávky však boli opätovne vyvezené do Kanady krátko po dovoze — väčšina v rámci niekoľkých dní, ostatné v rámci niekoľkých týždňov. [15]

32. Productschap v apríli 2001 zrušila náhradu poskytnutú spoločnosti Vonk a žiadala vrátenie rozdielu medzi náhradami uplatniteľnými v prípade Spojených štátov a Kanady (približne 2,4 milióna guldenov — čo je o niečo menej ako 1,1 milióna eur), zvýšeného o 15 %. Productschap preto žiadala od Vonk vrátenie celkovo 2 795 841,72 guldenov (približne 1,3 milióna eur) za tieto transakcie.

33. Vonk namietal proti tomuto rozhodnutiu v máji 2001. Ďalším rozhodnutím z 24. januára 2002 Productschap vyhlásil, že námietka spoločnosti Vonk nie je dôvodná.

34. Vonk sa odvolal na College van beroep, ktorý predložil Súdnemu dvoru podľa článku 234 ES nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Majú sa články 16 až 18 nariadenia (EHS) č. 3665/87 v znení platnom v určujúcej dobe vykladať v tom zmysle, že pokiaľ boli po prijatí dovozných dokumentov s konečnou platnosťou zaplatené diferencované vývozné náhrady, môže viesť zistený opakovaný vývoz tovaru k tomu, že sa platba považuje za neoprávnenú výlučne v prípade zneužitia zo strany vývozcu?

15 — Naozaj sa zdá, že pôvodne Vonk žiadal a dostal náhradu dovozného cla zaplateného za opätovné vývozy. Po 1. januári 1989 sa v tom nepokračovalo.

2. Pokiaľ je potrebné na prvú otázku odpovedať záporne, podľa akých kritérií možno rozhodnúť, že opakovaný vývoz tovaru musí viesť k záveru, že platba diferencovaných vývozných náhrad vykonaná s konečnou platnosťou sa považuje za neoprávnenú?

3. Podľa akých kritérií možno posúdiť, či ide o pokračujúce alebo opakujúce sa nezrovnalosti v zmysle článku 3 ods. 1 druhého pododseku nariadenia (ES, Euratom) č. 2988/95? College sa najmä pýta, či ide o pokračujúcu alebo opakujúcu sa nezrovnalosť, ak sa táto vzťahuje na pomerne malú časť všetkých transakcií uskutočnených počas určitej doby a transakcie, pri ktorých bola nezrovnalosť zistená, sa týkajú vždy rôznych dodávok?"

Prejudiciálne otázky

Úvodné pripomienky

35. Medzi diferencovanými a jednotnými vývoznými náhradami sú z ekonomického hľadiska veľké rozdiely. V prípade neexistencie účinnej kontroly, keď sú transakčné náklady na dopravu a iné náklady dostatočne nízke a rozdiel medzi dvoma sadzbami diferencovaných náhrad pre dve rôzne tretie retie krajiny je dostatočne vysoký, hospodársky subjekt môže vytvoriť zisk tým, že prehlási, že tovar sa má vyviezť do krajiny A (s vysokou sadzbou diferencovaných náhrad), tovar vyvezie do tohto miesta určenia a potom ho opätovne vyvezie do krajiny B (s nižšou sadzbou diferencovanej náhrady). Hospodársky subjekt tak vytvorí predajom tovaru dodatočný zisk, prevyšujúci jeho zvyčajný zisk z obchodu. Spoločenstvo na druhej strane zaplatí viac na podporu vyvezenia výrobku do krajiny B, ako je suma považovaná za potrebnú zákonodarcom Spoločenstva, čo odráža (nižšia) sadzba náhrady stanovenej pre krajinu B. V prípade nediferencovaných náhrad nevzniká rovnocenný ekonomický stimul na nesprávne použitie (v skutočnosti zneužitie) systému vývozných náhrad Spoločenstva.

36. Judikatúra Súdneho dvora odráža túto ekonomickú realitu. Takto teda v rozsudku Eichsfelder Schlachtbetrieb [16] Súdny dvor rozhodol, že „systém diferencovaných vývozných náhrad má za cieľ otvoriť alebo zachovať otvorené trhy pre vývoz výrobkov Spoločenstva do dotknutých tretích krajín, pričom diferenciácia sumy vývozných náhrad má za cieľ zohľadniť osobitosti každého

16 — Rozsudok z 21. júla 2005, C-515/03, Zb. s. I-7355.

dovozného trhu, na ktorom chce mať Spoločenstvo svoje miesto". [17] Na základe tohto Súdny dvor takisto rozhodol, že „zmysel systému diferenciácie náhrad by bol popretý, ak by pre vyplatenie vyššej sadzby náhrady stačilo, aby výrobok bol iba dovezený...". [18]

37. Odôvodnenia a aj hmotnoprávne ustanovenia nariadenia č. 3665/87 takisto jasne uvádzajú, že zákonodarca Spoločenstva bol riadne oboznámený s ekonomickým potenciálom zneužitia systému vývozných náhrad. Až kým nedôjde k tomu, že platba náhrady je poskytnutá v plnej výške, je cieľom hmotnoprávnych ustanovení tohto nariadenia zabezpečenie toho, aby tovar bol uvedený na trh v deklarovanej tretej krajine určenia. Takto sa teda v poslednej vete článku 5 ods. 1 nariadenia č. 3665/87 zdôrazňuje, že „príslušné inštitúcie členských štátov môžu požadovať dodatočné preukázanie skutočnosti, že výrobok *bol skutočne uvedený* na trh tretej krajiny v nezmenenom stave" [*neoficiálny preklad*] (kurzívou zvýraznila generálna advokátka). Článok 22 (výpočet splatnej zálohy) považuje za základ výpočtu „sadzb[y] náhrady uplatniteľnej v prípade miesta určenia uvedeného vo vyhlásení". Článok 23 stanovuje ako podmienku predchádzajúcu vymáhaniu zálohy na vývoznú náhradu to, aby „záloha [bola] vyššia než suma *naozaj dlžná za príslušný vývoz*" (kurzívou zvýraznila generálna advokátka).

38. Platba diferencovanej náhrady je preto podmienená preukázaním, že výrobok bol uvedený do voľného obehu v deklarovanej tretej krajine určenia. [19] Ak sú primárne dokumenty uvedené v článku 18 ods. 1 nariadenia č. 3665/87 nedostupné *alebo sa považujú za nedostatočné*, článok 18 ods. 2 stanovuje vyčerpávajúci zoznam iných dokumentov predstavujúcich dôkaz, že boli splnené colné náležitosti pre uvedenie do voľného obehu. Je dôležité, že dve z týchto možností [20] konkrétne zahŕňajú potvrdenie, že podľa vedomostí orgánu vydávajúceho toto potvrdenie predmetný výrobok nebol následne opätovne vyvezený.

39. Ďalej v štádiu, keď vývozca dostal len zálohu (oproti zábezpeke) na príslušnú náhradu, aj dôkaz, že colné náležitosti boli splnené predstavuje spochybniteľný dôkaz, že cieľ diferencovaných vývozných náhrad bol naozaj dosiahnutý. Súdny dvor

17 — Bod 26, citujúci rozsudky z 2. júna 1976, Milch-, Fett- und Eier-Kontor, 125/75, Zb. s. 771, bod 5; z 11. júla 1984, Dimex, 89/83, Zb. s. 2815, bod 8, a z 9. augusta 1994, Boterlux, C-347/93, Zb. s. I-3933, bod 18.

18 — Rozsudky Eichsfelder Schlachtbetrieb, už citovaný, bod 27, a Boterlux, už citovaný, bod 19.

19 — Rozsudok Boterlux, už citovaný, bod 30. Členské štáty môžu ďalej takisto vyžadovať takýto dôkaz pred poskytnutím jednotnej náhrady, keď majú podozrenie alebo keď sa zistilo, že došlo k zneužitiu (tamže). Článok 17 ods. 3 nariadenia č. 3665/87 upresňuje ešte kritérium a vyžaduje, aby v prípade výrobku „boli splnené colné formality na prepustenie *do voľného obehu* v tretej krajine" (kurzívou zvýraznila generálna advokátka).

20 — Článok 18 ods. 2 písm. b) a c).

v rozsudku Möllman napríklad vysvetlil, že dôkaz, ktorý zvyčajne predstavuje potvrdenie o uvedení do voľného obehu možno neuznať, ak existujú dôvodné pochybnosti týkajúce sa skutočného uvedenia na trh v krajine určenia, pričom prináleží vnútroštátnemu súdu, aby rozhodol, či takéto vážne pochybnosti existujú. [21]

40. Čo sa zmení, keď dôjde k zaplateniu náhrady v plnom rozsahu? V takom prípade vnútorné colné náležitosti pre vstup do krajiny určenia boli splnené (už z hľadiska svojej definície). Často (hoci nie vždy) prešlo právo nakladať s tovarom z obchodníka na zákazníka. V zásade preto záujmy právnej istoty svedčia v prospech toho, aby sa poskytnutie náhrady považovalo naozaj za konečné.

41. Na pozadí týchto okolností budem posudzovať prvé dve prejudiciálne otázky. Keďže druhá otázka sa čiastočne prekrýva s prvou, zdá sa rozumné ich preformulovať a zaoberať sa nimi spoločne.

21 — Rozsudok z 31. marca 1993, C-27/92, Zb. s. I-1701, body 13 až 17. Hoci táto záležitosť, tak ako vec Dimex, už citovaná v poznámke pod čiarou 17, sa týkala nariadenia Komisie (EHS) č. 192/75 zo 17. januára 1975 o pravidlách pre uplatňovanie systému vývozných náhrad na poľnohospodárske výrobky [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 25, s. 1) (ktoré predchádzalo nariadeniu č. 3665/87), zdá sa, že neexistuje žiadny dôvod veriť, že zásady vyplývajúce z týchto rozsudkov by sa nemali uplatniť rovnako v prípade nariadenia č. 3665/87.

42. Tretia otázka sa týka samostatnej záležitosti, a to aké sú podmienky pre určenie toho, že ide o pokračujúce alebo opakované nezrovnalosti v zmysle článku 3 ods. 1 druhého pododseku nariadenia č. 2988/95 a budem sa ňou zaoberať neskôr.

Prvá a druhá otázka

43. V týchto dvoch otázkach sa vnútroštátny súd pýta, aké kritériá určujú, že diferencovaná náhrada zaplatená s konečnou platnosťou bola zaplatená neoprávnene; a najmä, či existujú okolnosti, iné ako správanie vývozcu, ktoré vedú k zneužitiu a tým k záveru, že náhrada zaplatená s konečnou platnosťou bola neoprávnená. Zdá sa byť nápomocným pristúpiť k týmto otázkam spýtaním sa najprv, aké podmienky musia byť splnené na to, aby bola diferencovaná náhrada splatná; a potom preskúmať, za akých okolností si vývozca nemôže ponechať náhradu zaplatenú s konečnou platnosťou, ktorú dostal.

Podmienky zaplatenia náhrad a doktrína „zneužitia“

44. Vonk uvádza, že zásada právnej istoty si vyžaduje, aby vývozné náhrady bolo možné

vymáhať len na základe právnej úpravy uplatniteľnej v relevantnom čase. Neexistuje právny základ pre vymáhanie platby vykonanej s konečnou platnosťou. Umožniť Productschap vymáhať vrátenie platby by porušilo zásady ochrany legitímnych očakávaní, riadnej starostlivosti, rovnosti zaobchádzania a proporcionality.

45. Tvrdenie spoločnosti Vonk je v podstate takéto: syr bol preclený a predaný zákazníkovi zo Spojených štátoch. Syr bol preto „uvedený v Spojených štátoch na trh". Vonk urobil to, k čomu sa voči Spoločenstvu zaviazal. Prečo by sa malo zohľadniť, že syr bol potom predaný inému obchodníkovi v Kanade? Čo sa stane so syrom potom ako ho Vonk predá zákazníkovi v Spojených štátoch je irelevantné. [22]

46. Holandsko sa domnieva, že na to, aby vývozcovi vzniklo právo na vývoznú náhradu, výrobky musia byť použité určitým spôsobom v krajine určenia, a to spotrebovaním, podstatnou zmenou alebo spracovaním. Takéto použitie je dôkazom, že výrobky naozaj boli uvoľnené na *spotrebu*. Keď existujú vážne pochybnosti, pokiaľ ide o uvedenie na trh a skutočné obchodovanie s tovarom, vývozca musí poskytnúť dôkaz na preukázanie, že tovar naozaj bol uvedený na trh v krajine určenia. [23]

47. Komisia sa domnieva, že na to, aby bola náhrada považovaná za neoprávnene vyplatenú, a preto vymáhateľnú, je potrebné preukázať zneužitie zo strany vývozcu; a že toto je záležitosť, ktorú musí vyriešiť vnútroštátny súd. Komisia upozorňuje na určité skutkové okolnosti, ktoré podľa nej môžu viesť vnútroštátny súd k záveru, že o zneužitie v danom prípade naozaj išlo.

48. Podľa mňa vyplýva z článkov 4 a 6 nariadenia č. 876/68, že právo na zaplatenie diferencovanej náhrady je preukázané vtedy, keď existuje dôkaz, že tovar: i) bol vyvezený zo Spoločenstva; ii) pochádza zo Spoločenstva, a iii) bol dovezený do miesta určenia, pre ktoré bola stanovená diferencovaná náhrada. Z toho však vzniká otázka, čo sa myslí pod „dovezením do miesta určenia".

22 — Na pojednávaní Vonk uviedol, že keďže Spoločenstvo uznalo rozdiely vo vývozných náhradách v závislosti od krajiny určenia, nemôže primerane odôvodniť požadovanie vrátenia od vývozcu, ktorý splnil všetky požiadavky podľa práva Spoločenstva, týkajúce sa poskytnutia diferencovanej náhrady. Ďalej, orgány Spoločenstva vedeli o takomto opätovnom vyvážaní zo Spojených štátov do Kanady už viac rokov a mohli zaviesť dodatočné kontroly už skôr, aby sa riešila táto situácia.

23 — Grécko uvádza podobné tvrdenie.

49. Na túto otázku odpovedajú články 16 až 18 nariadenia č. 3665/87, ktoré zaviedli dodatočnú podmienku iv), aby výrobky boli dovezené do krajiny určenia do 12 mesiacov od dátumu prijatia vývozného colného vyhlásenia. [24] Výrobky sa považujú za „dovezené", keď „boli splnené colné formality na prepustenie do voľného obehu v tretej krajine" [*neoficiálny preklad*]. [25]

50. Tieto štyri podmienky preukázania vzniku práva na zaplatenie diferencovanej vývoznej náhrady sú jednoznačne kumulatívne.

51. Keď sa zisťuje, či si vývozca môže ponechať náhradu, ak sa už stala konečnou, postačuje, aby vývozca mohol preukázať, že predložil príslušné dôkazné dokumenty o tom, že tieto podmienky boli splnené?

52. V tejto súvislosti sa mi zdá, že z ekonomického aj právneho hľadiska môže a mal by byť robený rozdiel medzi dvoma odlišnými situáciami. V situácii A obchodník ďalej predal predmetný tovar tretej strane, s ktorou nie je spriaznený, a to v čase, keď boli v prípade tohto tovaru splnené colné formality na prepustenie do voľného obehu v príslušnej tretej krajine. Nepodieľa sa ďalej na spracovaní, ďalšom predaji alebo nakladaní s týmto tovarom. Nemôže preto byť dôvodne zodpovedný za sledovanie tohto tovaru; a mala by mu byť priznaná náhrada s konečnou platnosťou (či už diferencovaná alebo jednotná).

53. V situácii B obchodník zostal zaangažovaný v tom, čo sa stane s tovarom, po tom, ako boli splnené colné formality na prepustenie do voľného obehu. Podieľa sa na akomkoľvek zisku, ktorý môže vzniknúť z využitia systému (napríklad opätovným dovozom späť do Spoločenstva alebo opätovným vývozom nezmeneného tovaru do inej tretej krajiny ako krajiny, pre ktorú bol tovar naozaj určený). V prípade takýchto okolností by bolo čudné, keby si mohol ponechať náhradu zaplatenú s konečnou platnosťou, ktorá mu medzitým bola poskytnutá.

54. Jednou z možností by bolo riešiť situáciu B (pokračujúca účasť zo strany obchodníka) umožnením členskému štátu, aby skúmal po sebe nasledujúci sled udalostí a uplatnil odlišnú (podrobnejšiu) hmotnoprávnu definíciu toho, čo naozaj znamená splnenie colných formalít „na prepustenie do voľného obehu v tretej krajine" [*neoficiálny preklad*]. Teda, členský štát by mohol zohľadniť časový rámec, dohodnuté záväzky a prítomnosť alebo neprítomnosť akéhokoľvek skutočného hospodárskeho využitia tovaru v krajine

24 — Článok 17 ods. 1.
25 — Článok 17 ods. 3.

určenia pri zisťovaní, či v prípade tovaru naozaj došlo k „splneni[u] colných formalít na prepustenie do voľného obehu" [*neoficiálny preklad*] v predmetnej tretej krajine.

55. To sa mi však nezdá byť dobrým riešením. Viedlo by to k zmiešaniu situácie A (normálnej obchodnej situácie, ktorá si nevyžaduje pozornosť) so situáciou B (ktorá si pozornosť vyžaduje). Ukladalo by to nepotrebne ťažké bremeno obozretným obchodníkom, ktorí nechcú podstupovať riziko zistenia, že ich konečné náhrady im budú neskôr odňaté, držať dodatočné záznamy a vykonávať dodatočné zisťovania. Potenciálne by to spôsobilo to, že právo obchodníka na náhradu by bolo závislé od okolností alebo obchodného správania, na ktoré nemá obchodník vplyv. [26] Bolo by ťažké zosúladiť túto koncepciu so zásadou právnej istoty, ktorá vylučuje vymáhanie náhrad, ktoré boli zaplatené s konečnou platnosťou.

56. Zastávam názor, že Súdny dvor preto správne nepozmenil štyri kumulatívne podmienky, splneniu ktorých podlieha zaplatenie náhrady, a namiesto toho sa riešil tento problém tak, že rozvinul širokú a pragmatickú koncepciu zneužitia (ktorej sa venujem nižšie). Tento prístup by sa nemal meniť ani v tejto veci.

57. Vo veci Emsland-Stärke [27] Súdny dvor potvrdil všeobecnú zásadu, že zaplatenie náhrady (v protiklade so zálohou) je s konečnou platnosťou. Uvedená vec sa týkala jednotných vývozných náhrad pre vývoz výrobkov založených na zemiakovom škrobe do Švajčiarska. Tovar bol preclený a náhrady boli riadne zaplatené. Následne sa zistilo, že niektoré dodávky boli potom (nezmenené) dopravené späť do Nemecka a iné dodávky boli (takisto nezmenené) ďalej vyvezené do Talianska. Článok 9 ods. 1, článok 10 ods. 1 a článok 20 ods. 2 až 6 nariadenia (EHS) č. 2730/79 [28] (o ktoré išlo v danej veci) ukladalo štyri kumulatívne podmienky, ktoré bolo potrebné splniť na zaplatenie náhrady, pričom tieto podmienky boli podobné *mutatis mutandis* ako podmienky obsiahnuté v článku 4 ods. 1, článku 5 ods. 1, článku 17 ods. 3 a článku 18 nariadenia č. 3665/87, pokiaľ ide o mliečne výrobky.

26 — Porovnaj Eichsfelder Schlachtbetrieb (už citovaný v poznámke pod čiarou 16) v bode 36, kde Súdny dvor zamietol tvrdenie, že vrátenie cla zaplateného obchodníkom v tretej krajine určenia inému hospodárskemu subjektu môže retroaktívne odstrániť právny základ pre vývoznú náhradu.

27 — Rozsudok zo 14. decembra 2000, C-110/99, Zb. s. I-11569.

28 — Nariadenie Komisie z 29. novembra 1979, ustanovujúce spoločné podrobné pravidlá pre uplatňovanie systému vývozných náhrad na poľnohospodárske výrobky [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 317, s. 1).

58. Súdny dvor rozhodol, že uvedené štyri kumulatívne podmienky pre poskytnutie náhrady boli splnené.[29] Tovar splnil podmienku uvedenú v článku 9 ods. 1, že mal opustiť geografické územie Spoločenstva. Ostatné podmienky, ktoré boli členské štáty oprávnené zaviesť na základe článku 10 ods. 1,[30] „mohli byť ukladané iba *pred* poskytnutím náhrady" (kurzívou zvýraznila generálna advokátka).[31]

59. Vo veci Emsland-Stärke Súdny dvor potom preskúmal, či aj tak výnimočne môže vzniknúť povinnosť vrátiť náhradu zaplatenú s konečnou platnosťou. Súdny dvor jednoznačne uviedol, že „rozsah nariadení Spoločenstva nesmie v žiadnom prípade byť rozšírený tak, aby kryl zneužitie[32] zo strany obchodníka".[33] Súdny dvor pokračoval:

„Preukázanie zneužitia si vyžaduje na jednej strane súbor objektívnych okolností, z ktorých vyplýva, že napriek formálnemu dodržaniu podmienok ustanovených pravidlami Spoločenstva nebol dosiahnutý cieľ týchto pravidiel.

Na druhej strane si vyžaduje subjektívnu okolnosť spočívajúcu v úmysle získať výhodu vyplývajúcu z pravidiel Spoločenstva umelým vytvorením podmienok stanovených na získanie takejto výhody. Existencia takejto subjektívnej okolnosti môže byť preukázaná okrem iného dôkazom o tajnej dohode medzi vývozcom Spoločenstva prijímajúcim náhrady a dovozcom tovaru v tretej krajine.

Vnútroštátny súd musí preto skonštatovať existenciu týchto dvoch okolností, pričom dôkaz o tom musí byť predložený v súlade s pravidlami vnútroštátneho práva, za predpokladu, že sa tým nenaruší účinnosť práva Spoločenstva".[34]

60. Ďalej, vo veci Eichsfelder Schlachtbetrieb[35] Súdny dvor uplatnil definíciu zneužitia[36] poskytnutú vo veci Emsland-Stärke, pokiaľ ide o diferencované náhrady. Dospel

29 — Pozri bod 46.

30 — Pokiaľ ide o dôkaz, že tovar bol naozaj uvedený do voľného obehu v tretej krajine určenia, porovnaj článok 5 ods. 1 nariadenia č. 3665/87, ktorého znenie je veľmi podobné.

31 — Bod 48, znovu opakovaný v bode 49 (citujúc bod 30 rozsudku Boterlux).

32 — Anglické znenie rozsudku vo veci Emsland-Stärke používa pojem „abuse", kým francúzske znenie „pratique abusive".

33 — Bod 51, citujúc bod 21 rozsudku z 11. októbra 1977, Cremer, 125/76, Zb. s. 1593 (kde anglická verzia používa výraz „abusive practices").

34 — Rozsudok Emsland-Stärke, už citovaný, body 52 až 54 vrátane. Pokiaľ ide o dôkazné pravidlá, pozri takisto rozsudky už citované v bode 54.

35 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 16, bod 39.

36 — V rozsudku Eichsfelder Schlachtbetrieb je použitá anglická formulácia „abusive practices".

k záveru, že vrátenie (diferencovanej) náhrady možno požadovať, napriek splneniu podmienok na získanie náhrady, pokiaľ vnútroštátny súd dospeje k presvedčeniu, že podľa predpisov vnútroštátneho práva bolo preukázané zneužívajúce konanie vývozcu. [37]

61. Z uvedenej judikatúry je jasné, že posúdenie, či k takému zneužitiu došlo, si vyžaduje skúmanie súvisiacich okolností a dôkazu ako celku. Iba na základe takejto komplexnej analýzy môžu vnútroštátne súdy dospieť k záveru, či došlo k zneužitiu a členské štáty splniť svoje povinnosti podľa článku 8 ods. 1 nariadenia č. 729/70 a/alebo článku 10 ES. [38]

62. Ťažkosť, ktorá sa zdá, že viedla vnútroštátny súd k tomu, aby predložil prvé dve prejudiciálne otázky, je v podstate nasledujúca. Vo svojom rozhodnutí [39] vnútroštátny súd uvádza: „College zistil, že rozhodnutie, potvrdené v napadnutom rozhodnutí, vyžadujúce vrátenie náhrad nebolo založené na chybe dovozných dokumentov predložených odvolateľom alebo zneužití zo strany odvolateľa, ale výlučne na tom, že predmetné dodávky syra boli opätovne vyvezené, a to do Kanady, takmer ihneď po tom, ako boli vyvezené do Spojených štátov."

63. Rozhodnutie Productschap z 24. januára 2002 [40] (ktoré sa nachádza v spise predloženom vnútroštátnym súdom a uloženom u tajomníka Súdneho dvora) je, prinajmenšom v určitom rozsahu, nejednoznačné. Napríklad uvádza, že „Vonk had immers zelf twijfels over de werkelijke bestemming van de door haar uitgevoerde kaas". [41] Na druhej strane sa tam uvádza aj, že „Het bestreden besluit is bovendien niet gebaseerd op enig gebrek betreffende deze documenten zelf, maar op de feitelijke weg die de onderhavige zendingen hebben afgelegd". [42]

64. Ako Komisia správne poznamenáva, vnútroštátny súd musí posúdiť, či došlo k zneužitiu. Takéto posúdenie sa musí vykonať v súlade s pravidlami vnútroštátneho práva týkajúcimi sa dokazovania za pred-

37 — Rozsudok Eichsfelder Schlachtbetrieb, body 41 a 42.

38 — Rozsudok z 2. júna 1994, Exportslachterijen van Oordegem, C-2/93, Zb. s. I-2283, bod 17.

39 — V bode 3.6.

40 — Pozri bod 33 vyššie.

41 — „Naozaj, samotný Vonk pochyboval o skutočnom mieste určenia syra, ktorý vyvážal" (vlastný preklad) (s. 7 rozhodnutia).

42 — „Navyše napadnuté rozhodnutie sa nezakladá na žiadnych nedostatkoch týkajúcich sa samotných dokumentov, ale na skutočnej trase sledovanej predmetnými dodávkami" (vlastný preklad) (s. 8 rozhodnutia).

pokladu, že sa tým nenaruší účinnosť práva Spoločenstva. [43] Z definície zneužitia poskytnutej Súdnym dvorom je jasné, že posúdenie, či určité správne chápané konanie znamená zneužitie, zahŕňa povinnosť prihliadnuť na súvisiace okolnosti a dôkaz ako celok. Či a v akom rozsahu toto posúdenie vykoná príslušný orgán príslušný na preskúmavanie platieb náhrad (Productschap) alebo vnútroštátny súd skúmajúci zákonnosť rozhodnutia príslušného orgánu alebo postupne obidvaja, je záležitosťou právneho systému predmetného členského štátu.

Povinnosť členských štátov vymáhať neoprávnene zaplatené sumy

65. Holandsko ďalej uvádza, že diferencované náhrady zaplatené v rozpore s právom Spoločenstva môžu byť vymáhané, aj keď sa vývozca nedopustil zneužitia. Svoje tvrdenie zakladá na článku 10 ES a článku 8 ods. 1 nariadenia č. 729/70. Podľa neho členské štáty sú povinné vymáhať sumy zaplatené neoprávnene, aj keď sa vývozca nedopustil žiadnej chyby. Spôsob vymáhania je záležitosťou vnútroštátneho práva. V tejto veci ide iba o nesplnenie podmienok pre zaplatenie náhrady.

66. Toto tvrdenie je v protiklade so zásadou jasne uvedenou vo veci Emsland-Stärke [44], že ak sú splnené požadované štyri podmienky, náhrada sa stáva splatnou. V tejto súvislosti je potrebné krátko venovať pozornosť dvom rozhodnutiam citovaným Holandskom, a to Deutsche Milchkontor [45] a Steff-Houlberg [46], a skoršiemu rozsudku Súdneho dvora vo veci BayWa [47]. Tieto veci sú nahrávajú návrhom, že i) „členské štáty musia prijať opatrenia potrebné na predchádzanie nezrovnalostiam a ich riešenie, ktoré ovplyvňujú fungovanie [EPUZF-u], a na vymáhanie súm stratených v dôsledku nezrovnalostí alebo nedbalosti“ [48], a ii) „vnútroštátne orgány zodpovedné za prevádzku systému Spoločenstva týkajúceho sa podporovania poľnohospodárstva... nie sú oprávnené... vykonávať voľnú úvahu, či budú alebo nebudú vymáhať vrátenie prostriedkov Spoločenstva, ktoré boli poskytnuté neoprávnene alebo protizákonne“. [49] Všetky tri veci sa však týkali situácií, v ktorých príslušné

43 — Rozsudok Eichsfelder Schlachtbetrieb, už citovaný, bod 40.

44 — Pozri body 57 a 58 vyššie.

45 — Rozsudok z 21. septembra 1983, 205/82 až 215/82, Zb. s. 2633.

46 — Rozsudok z 12. mája 1998, C-366/95, Zb. s. I-2661.

47 — Rozsudok zo 6. mája 1982, 146/81, 192/81 a 193/81, Zb. s. 1503.

48 — Rozsudky Deutsche Milchkontor a i., už citovaný, bod 18, a Steff-Houlberg Export a i., už citovaný, bod 14; pozri takisto rozsudok BayWa a i., už citovaný, bod 30.

49 — Rozsudky BayWa, už citovaný, bod 30; Deutsche Milchkontor a i., už citovaný, bod 22, a Steff-Houlberg Export a i., už citovaný, bod 14.

pravidlá Spoločenstva neboli dodržané, takže išlo naozaj o „nezrovnalosti" a „neoprávnené platby". V tejto veci však boli formálne pravidlá dodržané, ale výrobky boli následne opätovne vyvezené do inej tretej krajiny (do Kanady), ako bola tretia krajina, pre ktorú bola poskytnutá diferencovaná náhrada (pre Spojené štáty).

Účinok (ak vôbec existuje) nariadenia č. 2988/95

67. Grécko podobne uvádza, že diferencované náhrady možno vymáhať, aj keď sa vývozca nedopustil zneužitia. Podľa článku 1 ods. 2 a článku 4 ods. 1 nariadenia č. 2988/95 neoprávnene zaplatené sumy možno vymáhať, keď činnosti hospodárskeho subjektu obsahujú nezrovnalosť. Nie je potrebné zvažovať, či existuje spojenie medzi nezrovnalosťou a subjektívnym správaním hospodárskeho subjektu.

68. Podľa mňa nie je vhodné dospieť k záveru, či *hmotnoprávne* podmienky uplatniteľné v danom čase na diferencované náhrady (uvedené v nariadení č. 3665/87) boli alebo neboli splnené tak, že sa odkáže na podmienky nasledujúceho *procesnoprávneho* nariadenia (nariadenie č. 2988/95). V každom prípade, rozsah definície v článku 1 ods. 2 nariadenia č. 2988/95 (a z toho vyplývajúcej povinnosti v článku 4 ods. 1 tohto nariadenia) môže byť zistený len odkazom na hmotnoprávne pravidlá, ktoré platili v čase predmetných skutkových okolností.

69. Počas obdobia, keď sa konali predmetné vývozy, článok 11 nariadenia č. 3665/87 *nebol* zmenený a doplnený nariadením č. 2945/94, stanovujúcim možnosť vymáhania náhrad zaplatených neoprávnene na základe nesprávnych informácií. V relevantnom čase preto iba také správanie hospodárskeho subjektu, v ktorom sa spájali objektívne a subjektívne prvky, ktoré spolu predstavovali zneužitie, tak ako bolo definované Súdnym dvorom, znamenalo nezrovnalosť v zmysle článku 1 ods. 2 nariadenia č. 2988/95 a len tomu zodpovedala povinnosť vrátiť náhradu zaplatenú s konečnou platnosťou.

Údajné porušenie základných zásad

70. Tvrdenia uvádzané spoločnosťou Vonk, že vymáhanie diferencovaných náhrad po tom, ako boli zaplatené s konečnou platnosťou, porušuje zásady právnej istoty, legitímnych očakávaní, obozretnosti, rovnosti zaobchádzania a proporcionality, možno odmietnuť bez väčších problémov. Ako Súdny dvor

už uviedol vo veci Emsland-Stärke, povinnosť vrátiť zaplatené náhrady v prípade, že dva prvky predstavujúce zneužitie sa preukážu, neporušuje zásadu zákonnosti. Povinnosť vrátenia nie je sankciou, [50] pre ktorú by bol potrebný jasný a jednoznačný právny základ, ale len dôsledok zistenia, že podmienky vyžadované pre získanie výhody plynúcej z pravidiel Spoločenstva boli vytvorené umelo, pričom tým sa stali poskytnuté náhrady neoprávnenými platbami a odôvodňuje to povinnosť vrátiť ich. [51]

71. Domnievam sa preto, že predtým, ako nariadenie č. 2945/94 nadobudlo účinnosť, a týka sa to aj v tohto konania, zistenie, že vývozca sa dopustil zneužitia, je jediným základom, vo vzťahu ku ktorému môže byť náhrada zaplatená s konečnou platnosťou považovaná za neoprávnenú.

72. Ako odpoveď na prvú a druhú otázku som preto dospela k záveru, že v súlade s článkami 4 a 6 nariadenia č. 876/68 a článkami 16 až 18 nariadenia č. 3665/87 vzniká právo na platbu diferencovanej náhrady s konečnou platnosťou vtedy, keď sa preukáže, že predmetný tovar:

— pochádza zo Spoločenstva,

— bol vyvezený zo Spoločenstva,

— sa dostal na miesto určenia, pre ktoré bola stanovená diferencovaná náhrada, a

— bol dovezený do tretej krajiny určenia do 12 mesiacov od dátumu prijatia vývozného colného vyhlásenia a v jeho prípade boli splnené colné formality na prepustenie do voľného obehu v tejto tretej krajine.

Na to, aby vývozcovi vzniklo právo na diferencovanú náhradu zaplatenú s konečnou platnosťou, sa však nesmie dopustiť správania, ktoré sa považuje za zneužitie.

50 — Porovnaj s článkom 4 ods. 4 nariadenia č. 2988/95.

51 — Bod 56.

Preukázanie zneužitia si vyžaduje na jednej strane súbor objektívnych okolností, z ktorých vyplýva, že napriek formálnemu dodržaniu podmienok ustanovených pravidlami Spoločenstva nebol dosiahnutý cieľ týchto pravidiel, a na druhej strane subjektívnu okolnosť spočívajúcu v úmysle získať výhodu vyplývajúcu z pravidiel Spoločenstva umelým vytvorením podmienok stanovených na získanie takejto výhody.

Vnútroštátny súd musí konštatovať existenciu týchto dvoch okolností, pričom dôkaz o tom musí byť predložený v súlade s pravidlami vnútroštátneho práva za predpokladu, že sa tým nenaruší účinnosť práva Spoločenstva.

V relevantnom čase zistenie, že vývozca sa dopustil zneužitia, je jediným základom, vo vzťahu ku ktorému môže byť náhrada zaplatená s konečnou platnosťou považovaná za neoprávnenú.

Tretia otázka

73. Tretia otázka vnútroštátneho súdu sa týka významu pojmu „pokračujúca alebo opakujúca sa nezrovnalosť“ v článku 3 ods. 1 druhého pododseku nariadenia č. 2988/95. Konkrétnejšie, pýta sa, či i) sa nezrovnalosti považujú za „pokračujúce“ alebo „opakujúce sa“, ak sa týkajú relatívne malej časti celkového počtu transakcií počas určitého obdobia, a ii) sa transakcie, v prípade ktorých boli zistené nezrovnalosti, týkajú rôznych množstiev.

74. Vonk namieta proti uplatniteľnosti nariadenia č. 2988/95 v tejto veci. Holandsko sa takisto pýta, či sa právna úprava má uplatňovať retroaktívne, keďže posledná nezrovnalosť sa vyskytla v roku 1994 a nariadenie č. 2988/95 nadobudlo účinnosť až 26. decembra 1995. Obaja účastníci konania však zvažujú, či sa má nariadenie č. 2988/95 uplatniť.

75. Vonk uvádza, že relevantné kritériá na definíciu pokračujúcej alebo opakujúcej sa nezrovnalosti uviedol Súdny dvor v rozsudku José Martí Peix [52]. Musí existovať jeden alebo

52 — Rozsudok z 2. decembra 2004, C-226/03 P, Zb. s. I-11419. V bodoch 16 a 17 Súdny dvor vyhlásil, že „podľa článku 1 ods. 2 nariadenia č. 2988/95 nezrovnalosť predpokladá porušenie ustanovenia práva Spoločenstva vyplývajúce z ‚konania alebo opomenutia‘ hospodárskeho subjektu. V prípadoch, v ktorých opomenutie zakladajúce porušenie ustanovenia práva Spoločenstva trvá, je nezrovnalosť ‚pokračujúca‘ v zmysle článku 3 ods. 1 druhého pododseku nariadenia č. 2988/95“.

viacero aktov týkajúcich sa tej istej dodávky alebo tej istej žiadosti o náhradu.

76. Holandsko poznamenáva, že účelom článku 3 nariadenia č. 2988/95 je poskytnúť dostatočný časový priestor na vrátenie neoprávnene zaplatených súm, čím sa chránia finančné záujmy Spoločenstva. Pokračujúce alebo opakujúce sa nezrovnalosti musia byť analogickými aktmi porušujúcimi ten istý právny predpis. Holandsko zakladá tento názor okrem iného na rozsudku Montecatini [53], v ktorom Súdny dvor rozhodol:

„... hoci koncepcia pokračujúceho porušenia má rôzne významy v právnych poriadkoch členských štátov, v každom prípade zahŕňa viaceré porušujúce konania alebo akty vykonávajúce jedno porušenie, spojené spoločným subjektívnym prvkom".

77. Skutočnosť, že rôzne dodávky musia byť posudzované individuálne, nemôže brániť tomu, aby boli považované za pokračujúce alebo opakujúce sa porušenia v zmysle článku 3 ods. 1 nariadenia č. 2988/95.

53 — Rozsudok z 8. júla 1999, C-235/92 P, Zb. s. I-4539, bod 195.

78. Komisia takisto cituje definíciu pokračujúcich alebo opakujúcich sa nezrovnalostí, ktorú uviedol Súdny dvor v rozsudku José Martí Peix, a takisto skorší výklad poskytnutý Súdom prvého stupňa v uvedenom konaní, potvrdený v odvolacom konaní, konkrétne, že nezrovnalosti sú „pokračujúce" v zmysle článku 3 ods. 1, keď sú z hľadiska podstaty identické. [54] Hoci rozhodnutie prináleží vnútroštátnemu súdu, Komisia sa na základe dokumentov obsiahnutých v rozhodnutí vnútroštátneho súdu domnieva, že išlo o opakovanie identickej nezrovnalosti.

79. Podľa ustálenej judikatúry sa procesné pravidlá vzťahujú na všetky spory riešené v čase nadobudnutia účinnosti týchto pravidiel. [55] Článok 3 ods. 1 nariadenia č. 2988/95 sa preto uplatňuje na všetky konania prebiehajúce k 26. decembru 1995, keď toto nariadenie nadobudlo účinnosť. Nie je možné preveriť z rozhodnutia vnútroštátneho súdu, či konanie proti spoločnosti Vonk „prebiehalo" k 26. decembru 1995, alebo ešte v danom čase ani nezačalo. V každom z týchto prípadov sa však článok 3 ods. 1 nariadenia č. 2988/95 má uplatniť.

54 — Pozri bod 81 rozsudku Súdu prvého stupňa, už citovaného v bode 7 rozsudku Súdneho dvora.

55 — Pozri rozsudok z 23. februára 2006, Molenbergnatie, C-201/04, Zb. s. I-2049, bod 31 a tam citovanú judikatúru.

80. Súhlasím s Komisiou, že samotné rozhodnutie, či v predmetnom prípade došlo alebo nedošlo k pokračujúcej alebo opakujúcej sa nezrovnalosti prináleží vnútroštátnemu súdu. Súdny dvor však môže poskytnúť usmernenie, pokiaľ ide o význam týchto pojmov z právneho hľadiska.

81. Ako Komisia uviedla, tento prípad sa týka samostatných vývozných transakcií týkajúcich sa toho istého druhu výrobku (syr pecorino) do toho istého deklarovaného miesta určenia (Spojené štáty) a toho istého konečného miesta určenia (Kanada). Vonk podal samostatné žiadosti o náhradu, ale osud tovaru (dovoz do Spojených štátov, uskladnenie, krátko nato vývoz v nezmenenom stave do Kanady) je identický.

82. V podstate súhlasím s analýzou Holandska. Na to, aby sa nezrovnalosti považovali za pokračujúce alebo opakujúce sa v zmysle článku 3 ods. 1, musia byť zhodné v nasledujúcich aspektoch. Musia mať podobný sled aktov porušujúcich to isté pravidlo Spoločenstva. Musia takisto umožniť tomu istému hospodárskemu subjektu, aby získal ako výsledok uplatnenia pravidiel Spoločenstva tú istú hospodársku výhodu.

83. Napokon súhlasím s Komisiou, Gréckom a Holandskom, že na účely konštatovania, či došlo k pokračujúcim alebo opakujúcim sa nezrovnalostiam, nie je relevantné, akej časti transakcií v určitom období sa týkajú nezrovnalosti a či sa popri nezrovnalostiach vyskytli riadne transakcie.

84. Dospela som preto k záveru, že nezrovnalosti sa majú považovať za pokračujúce alebo opakujúce sa v zmysle článku 3 ods. 1 nariadenia č. 2988/95 vtedy, keď majú podobný sled aktov porušujúcich to isté pravidlo Spoločenstva. Musia takisto umožniť tomu istému hospodárskemu subjektu, aby získal ako výsledok uplatnenia pravidiel Spoločenstva tú istú hospodársku výhodu. V tejto súvislosti nie je relevantné, akej časti transakcií v určitom období sa týkajú predmetné nezrovnalosti a či sa popri nezrovnalostiach vyskytli riadne transakcie.

Návrh

85. Navrhujem preto, aby sa na otázky predložené zo strany College van beroep voor het bedrijfsleven, Holandsko, odpovedalo takto:

Otázky 1 a 2

V súlade s článkami 4 a 6 nariadenia Rady (EHS) č. 876/68 z 27. júna 1968 o spoločnej organizácii trhu s mliekom a mliečnymi výrobkami [*neoficiálny preklad*] a článkami 16 až 18 nariadenia Komisie (EHS) č. 3665/87 z 27. novembra 1987 ustanovujúce spoločné podrobné pravidlá pre uplatňovanie systému vývozných náhrad na poľnohospodárske výrobky [*neoficiálny preklad*] vzniká právo na platbu diferencovanej náhrady s konečnou platnosťou vtedy, keď sa preukáže, že predmetný tovar:

— pochádza zo Spoločenstva,

— bol vyvezený zo Spoločenstva,

— sa dostal na miesto určenia, pre ktoré bola stanovená diferencovaná náhrada, a

— bol dovezený do tretej krajiny určenia do 12 mesiacov od dátumu prijatia vývozného colného vyhlásenia a v jeho prípade boli splnené colné formality na prepustenie do voľného obehu v tejto tretej krajine.

Na to, aby vývozcovi vzniklo právo na diferencovanú náhradu zaplatenú s konečnou platnosťou, sa však nesmie dopustiť správania, ktoré sa považuje za zneužitie.

Preukázanie zneužitia si vyžaduje na jednej strane súbor objektívnych okolností, z ktorých vyplýva, že napriek formálnemu dodržaniu podmienok ustanovených pravidlami Spoločenstva nebol dosiahnutý cieľ týchto pravidiel a na druhej strane subjektívnu okolnosť spočívajúcu v úmysle získať výhodu vyplývajúcu z pravidiel Spoločenstva umelým vytvorením podmienok stanovených na získanie takejto výhody.

Vnútroštátny súd musí konštatovať existenciu týchto dvoch okolností, pričom dôkaz o tom musí byť predložený v súlade s pravidlami vnútroštátneho práva za predpokladu, že sa tým nenaruší účinnosť práva Spoločenstva.

V relevantnom čase zistenie, že vývozca sa dopustil zneužitia, je jediným základom, vo vzťahu ku ktorému môže byť náhrada zaplatená s konečnou platnosťou považovaná za neoprávnenú.

Otázka 3

Nezrovnalosti sa majú považovať za pokračujúce alebo opakujúce sa v zmysle článku 3 ods. 1 nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev vtedy, keď majú podobný sled aktov porušujúcich to isté pravidlo Spoločenstva. Musia takisto umožniť tomu istému hospodárskemu subjektu, aby získal ako výsledok uplatnenia pravidiel Spoločenstva tú istú hospodársku výhodu. V tejto súvislosti nie je relevantné, akej časti transakcií v určitom období sa týkajú predmetné nezrovnalosti a či sa popri nezrovnalostiach vyskytli riadne transakcie.